

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Het peilen van veiligheidsbeleving en informatiebehoeften van omwonenden rond chemieclusters

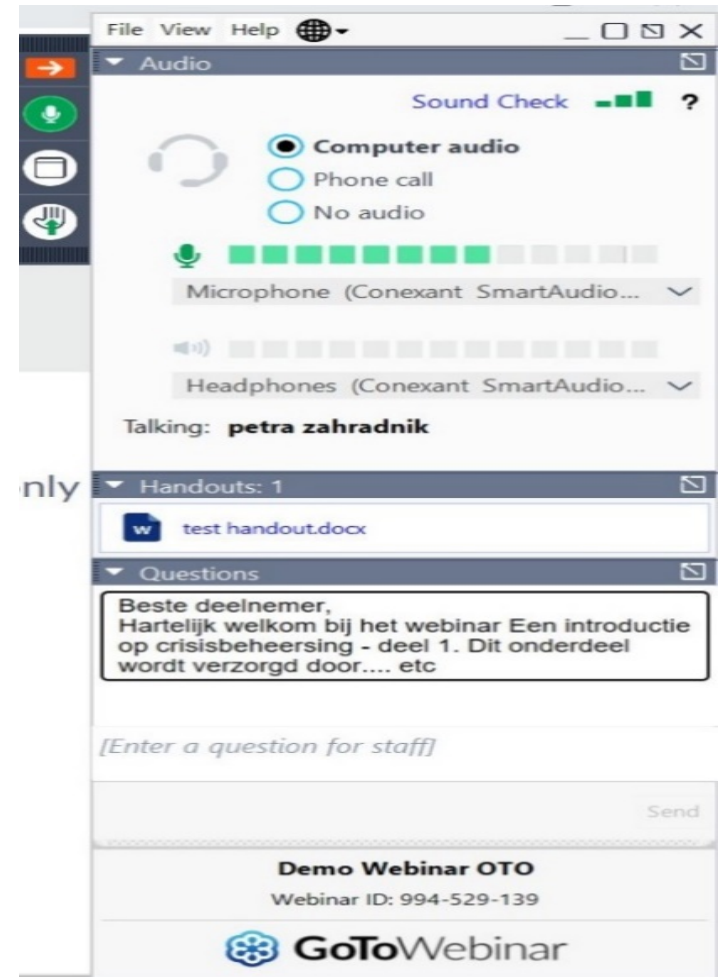
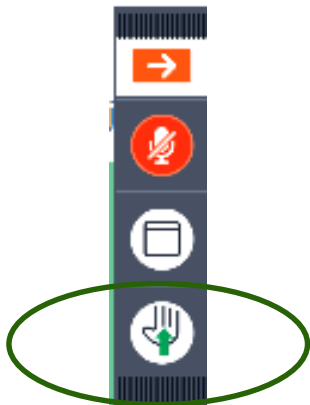
Jeroen Neuvel & Liesbeth
Claassen, RIVM

Belevingsonderzoek Chemelot

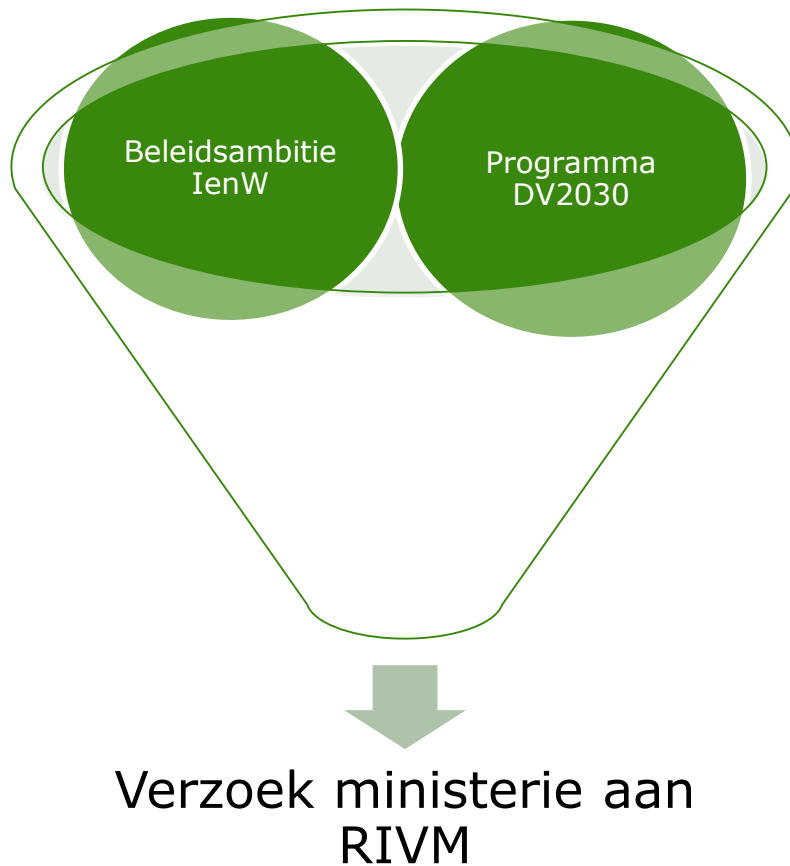
Inhoud

- Aanleiding onderzoek
- Werkwijze
- Resultaten
- Na de presentatie ruimte voor vragen
 - via de chat of via handopsteking

Aanleiding

Doel onderzoek

- werkwijze ontwikkelen om te peilen hoe mensen die in de buurt van chemiebedrijven wonen, de veiligheid beleven en welke informatie over veiligheid ze willen ontvangen
 - inzichten moeten overheden en chemische bedrijven houvast bieden bij het ontwikkelen van communicatiebeleid.
- Werkwijze is toegepast in de gemeenten rond Chemelot.

Werkwijze

- Ontwikkeling vragenlijst:
 - literatuuronderzoek
 - gesprekken met omwonenden
 - verslagen klankbordgroep
 - gesprekken met werkgroep risicocommunicatie Chemelot

- Vragenlijst uitgezet in juli 2020 in Beek, Sittard-Geleen, Stein, Echt – Susteren en Beekdaelen.

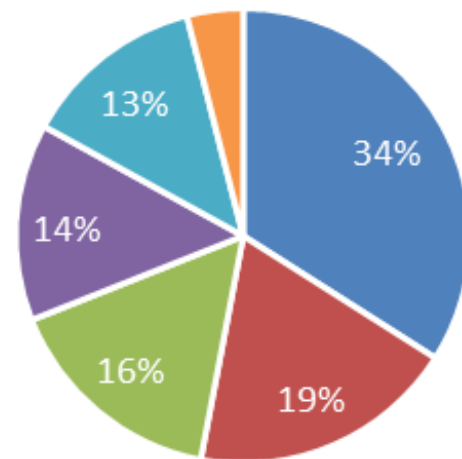

- Resultaten vragenlijst voorgelegd aan omwonenden via groepsgesprekken (focusgroepen)

Beschrijving deelnemers vragenlijst

- 913 deelnemers (18.3% van de 5000 aangeschreven)
- Voldoende deelnemers per gemeente om te kijken naar verschillen

■ Sittard-Geleen ■ Beek ■ Stein ■ Echt-Susteren ■ Beekdaelen ■ Onbekend

- Vrouwen (33%) en jongeren <25 jaar (1%) ondervertegenwoordigd

Beleving veiligheid en hinder

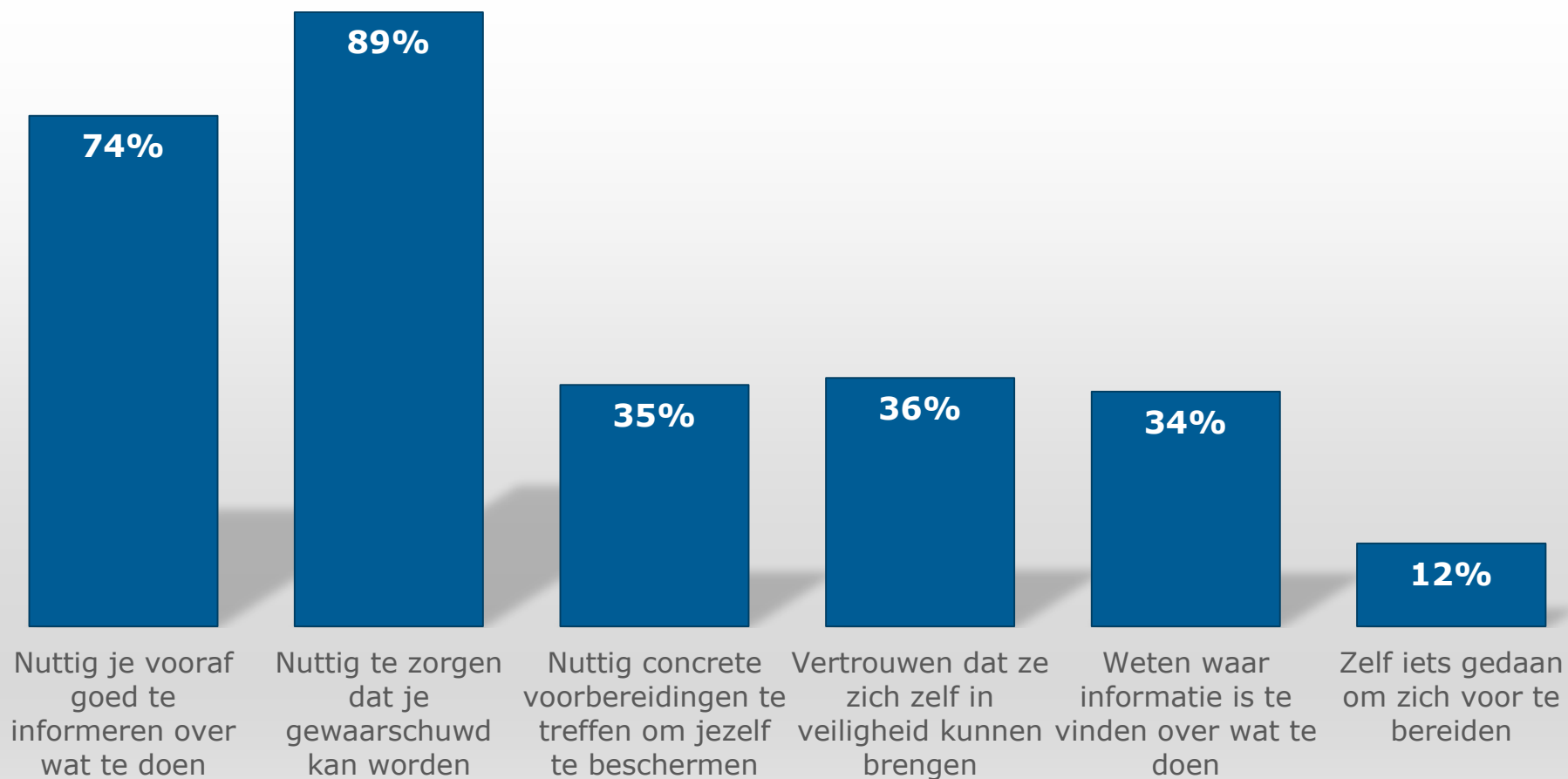
- 16% van deelnemers voelt zich (heel) onveilig als omwonenden
- Vooral omwonenden dichterbij Chemelot voelen zich meer onveilig en ervaren ook meer hinder
- Maar deze gevoelens fluctueren:
 - › Afhankelijk van omstandigheden bij Chemelot
 - › Vooral getriggerd door incidenten (volgens brede definitie omwonenden; als situatie anders is dan 'normaal')

En worden versterkt door:

- › Onbekendheid met wat er precies op het terrein gebeurt
- › Onvolledige communicatie/informatie bij incidenten (volgens definitie bewoners)

Vorbereiding op incidenten

Informatiebehoeften omwonenden

- Over de stoffen waarmee gewerkt wordt, de processen, de risico's/ gevaarsscenario's, mogelijke incidenten die kunnen gebeuren.
- Bij verandering in normale situatie (brede betekenis van incident); snelle, duidelijke en eenduidige, vollediger en meer gedetailleerde informatie en eerlijke en transparante communicatie
- Wanneer een incident voorbij is (om te weten wat er gedaan is en wat de risico's zijn geweest voor de gezondheid van omwonenden)

Bewoners die behoefte hebben aan informatie, weten deze vaak niet goed te vinden/gaan vaak niet actief op zoek of naar informatie (op bijvoorbeeld de website van Chemelot of de veiligheidsregio).

Rol van informatie voor veiligheidsbeleving

Goede informatie is daarvoor belangrijk maar:

- Omwonenden vinden het belangrijker dat er minder incidenten zijn en overlast is;
- Werkt pas wanneer als er vertrouwen is in veiligheidsmaatregelen en de communicatie over veiligheid
 - ⇒ Respondenten die de informatie(bronnen) vertrouwen noemen dit als één van de redenen waarom ze zich veilig voelen

Aandachtspunt: vertrouwen

- Kleine meerderheid heeft vertrouwen in:
 - › wetten en regelgeving
 - › in de door Chemelot genomen maatregelen om incidenten met gevaarlijke stoffen te voorkomen
- Helft van de deelnemers heeft vertrouwen in:
 - › het toezicht op de naleving van wetten en regels door Chemelot
- Minderheid heeft vertrouwen:
 - › dat belangen van omwonenden voldoende behartigd worden door overheid
 - › goed geïnformeerd te zijn over de risico's en bij een incident op tijd geïnformeerd te worden
 - › dat communicatie van Chemelot en overheden transparant is

Behoefte aan transparantie

"Grotere mate van openheid aanwenden en nooit verbergen als er iets mis gaat!"

"Eerlijk communiceren over wat er fout kan gaan, ook al is dat geen fijne boodschap."

Respondenten vermoeden dat:

- incidenten '*onder de pet worden gehouden*',
- gevolgen van een incident groter zijn dan aan hen wordt verteld of
- als minder ernstig worden afgedaan

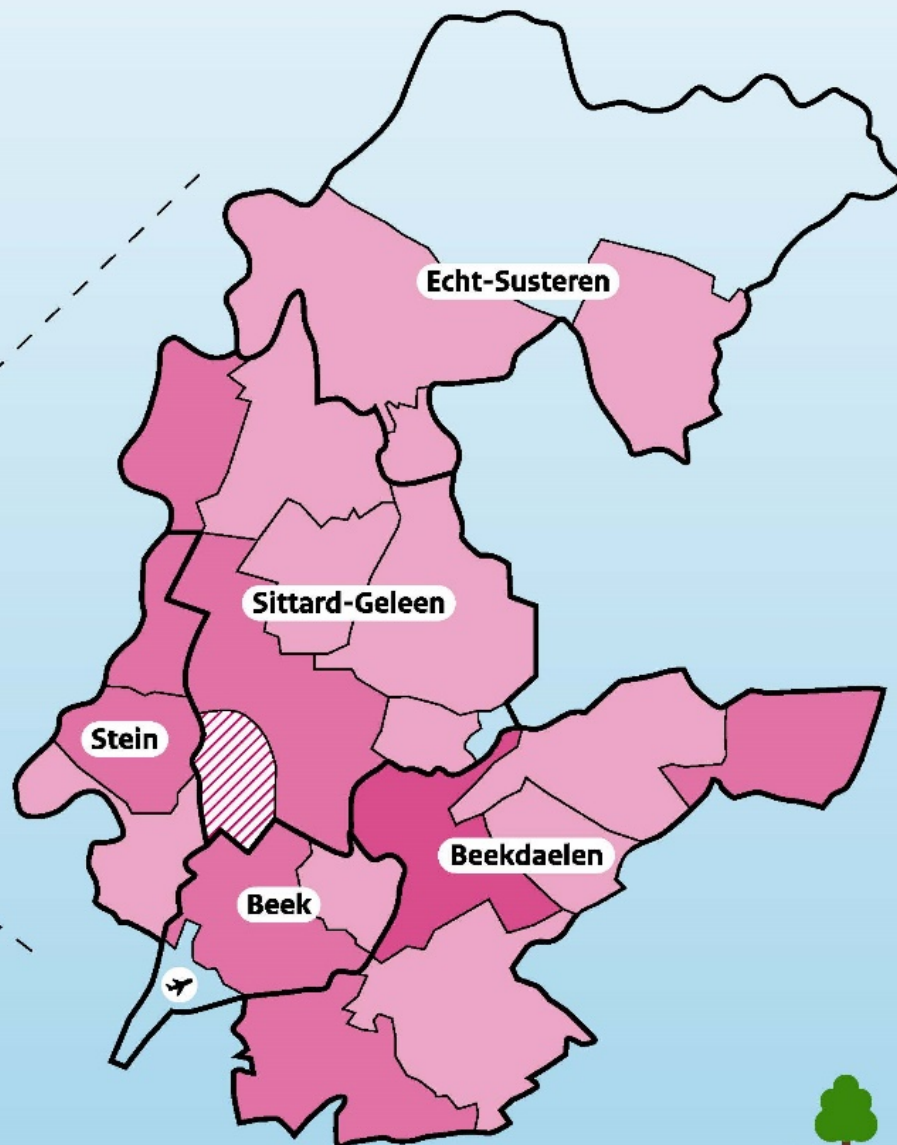
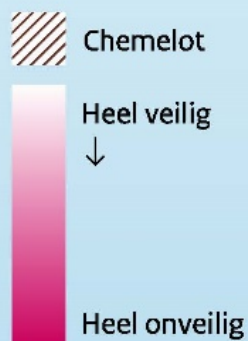
"Ze zeggen dat er nooit gevaar is voor de volksgezondheid, ook al valt er wit poeder, is er rook bij fikse brand, fakkelen etc. Dat is ongeloofwaardig!"

Ervaren veiligheid per gemeente

Hoe veilig voelt u zich als omwonende
van Chemelot?

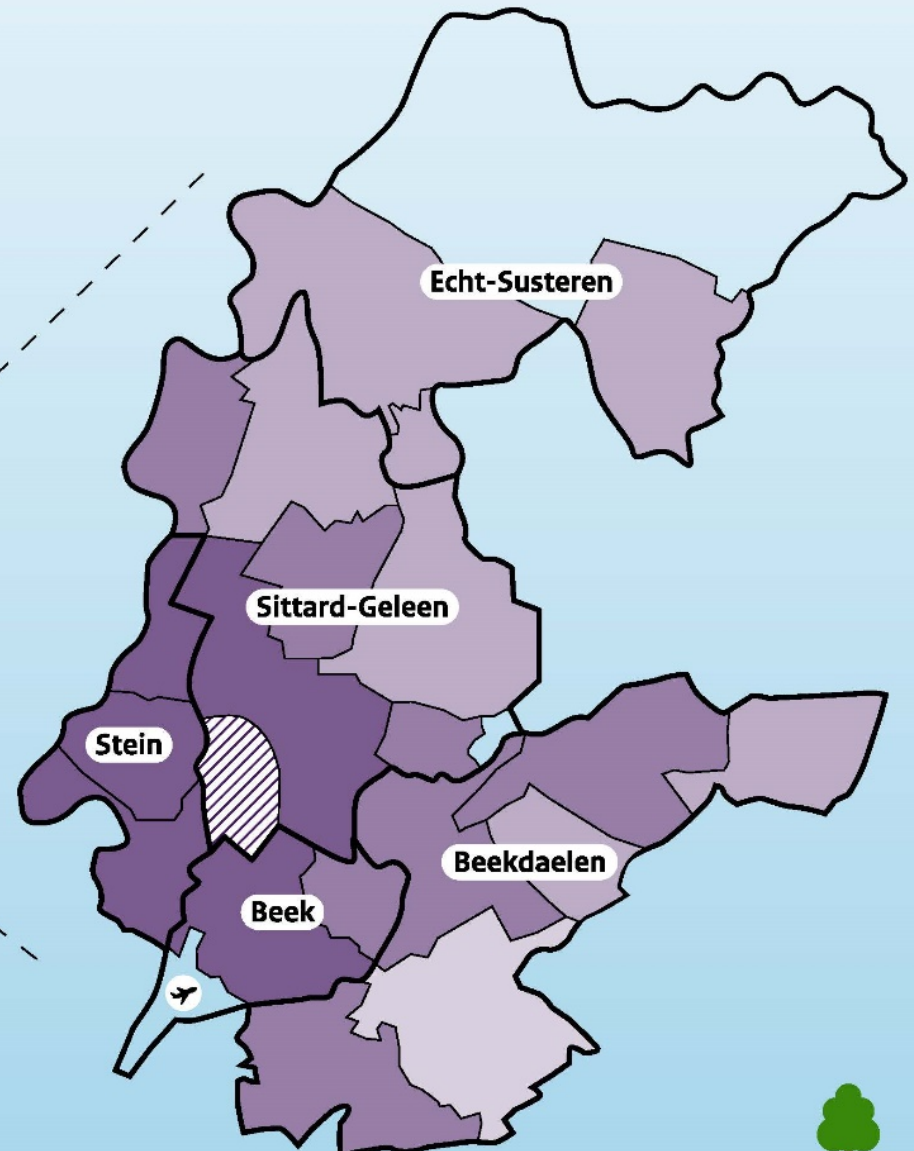
Legenda

Ervaren hinder per gemeente

Ervaart u als omwonende hinder, bijvoorbeeld stank-, licht-, stof-, of geluidsoverlast van de activiteiten bij Chemelot?

Legenda

Veiligheidsbeleving en informatiebehoeften

Veiligheidsgevoel

De meeste bewoners rond Chemelot voelen zich veilig, maar onregelmatigheden bij Chemelot kunnen gevoelens van onveiligheid opwekken.

Omwonenden

Voorals mensen die dicht bij Chemelot wonen willen meer informatie over de veiligheid.

Informatie zoeken

Mensen zoeken meestal niet actief naar informatie over veiligheid. Je zult ze actief op deze informatie moeten wijzen.

Informatievoorziening

Een betere informatievoorziening leidt niet automatisch tot een groter gevoel van veiligheid.

Vertrouwen

Veiligheidsbeleving hangt samen met vertrouwen in Chemelot en de overheid.

